

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Ing. M. J.**, zastoupený JUDr. Jiřím Juříčkem, advokátem, sídlem Údolní 5, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. října 2019 č. j. JMK 145924/2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. července 2021 č. j. 33 A 70/2019 - 52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím Městského úřadu Šlapanice (dále jen „městský úřad“) ze dne 5. srpna 2019 č. j. OD-ČJ/60666-19/PIM byl žalobce uznán vinným z přestupků podle § 125c odst. 1 písm. k) a § 125c odst. 1 písm. e) bodu 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), spočívajících v tom, že se dne 28. září 2018 kolem 00:20 hodin nechoval ohleduplně a ukázněně tak, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, své chování nepřizpůsobil stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace a svým schopnostem, neboť svým vozidlem vyjel vpravo mimo pozemní komunikaci do travnatého příkopu, kde přední částí vozidla narazil do kovového sloupu trolejového vedení, a způsobil tak škodu na sloupu i na vozidle, a že řídil vozidlo, ačkoli měl ode dne 10. září 2018 pozastaveno řidičské oprávnění exekučním příkazem. Za tyto přestupky žalobci městský úřad uložil pokutu ve výši 6 000 Kč a zákaz řízení motorových vozidel na 6 měsíců.

[2] Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v návěti. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) tamtéž označeným rozsudkem. Konstatoval, že kromě policejní dokumentace a písemného vyjádření žalobce neměly správní orgány k dispozici jiné důkazy, které by mohly objasnit okolnosti vzniku dopravní nehody. Krajský soud však zdůraznil, že dopravní nehoda je pouze škodlivým následkem porušení povinnosti řidiče, není formálním znakem skutkové podstaty přestupku. Ačkoli městský úřad pracoval s úředním záznamem o podání vysvětlení jako se samostatným podkladem rozhodnutí, což zákon nepřipouští, není jeho rozhodnutí nezákonné, neboť tvrzení, že dopravní nehoda vznikla pravděpodobně v důsledku mikrosnánku, uplatnil i žalobce v písemném vyjádření v rámci přestupkového řízení. Žalobce nikdy neuváděl jinou objektivní příčinu dopravní nehody. S ohledem na to, že úřední záznam o podání vysvětlení nemohl být způsobitelným podkladem pro rozhodnutí, nepovažoval krajský soud za nutné zabývat se námitkami spojenými s jeho vyhotovením.

[3] Krajský soud dále uvedl, že zákon nevylučuje doručení exekučního příkazu povinnému náhradním způsobem (fiktí). Exekuční příkaz, kterým bylo pozastaveno řidičské oprávnění, byl žalobci doručován na adresu Městského úřadu Kuřim, kde je hlášen k trvalému pobytu. Jelikož si žalobce zásilku s exekučním příkazem nevyzvedl, nastaly účinky doručení uplynutím úložní lhůty ke dni 10. září 2018. Tvrzení žalobce, že si poštu přebíral, ale nebyl o zásilce informován, označil krajský soud za nepodložené a účelové, neboť je žalobce uplatnil až v žalobě, přestože jde o zásadní okolnost. Krajský soud dále odmítl argument, že nevědomost žalobce o existenci exekučního příkazu vylučuje jeho zavinění. Nedbalost žalobce spočívá právě v tom, že si neupravil své osobní poměry tak, aby mu mohlo být řádně doručováno. Na tom nemůže nic změnit ani námitka žalobce, že počítal s tím, že dlužná částka nebude bezprostředně vymáhána. Žalobce si byl nepochybně vědom, že má soudně stanovenou vyživovací povinnost k nezletilému dítěti.

[4] Krajský soud neshledal důvody pro upuštění od potrestání, jehož se žalobce domáhal eventuálním petitem. Poukázal na to, že oba správní tresty byly žalobci uloženy při spodní hranici sazby stanovené zákonem a že správní orgány zohlednily všechny rozhodné okolnosti. Upuštění od potrestání lze považovat za výjimečný institut, pro jehož uplatnění nestačí, že dočasný zákaz řízení motorových vozidel může mít negativní dopady na výkon žalobcova povolání.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že založení závěru o jeho vině pouze na domněnce o mikrosnánku je nedostatečné, v pochybnostech je nutné rozhodnout ve prospěch pachatele přestupku. S touto námitkou se krajský soud řádně nevypořádal. Skutečná příčina dopravní nehody nebyla předmětem dokazování.

[6] Stěžovatel též namítl, že krajský soud bez bližšího odůvodnění nevyslechl matku nezletilého, vůči němuž má stěžovatel vyživovací povinnost. Stěžovatel trvá na tom, že mu matka nezletilého sdělila, že posecká s vymáháním dlužného výživného, stěžovatel se tedy mohl důvodně spolehnout na to, že k vydání exekučního příkazu nedojde. Souhra

pokračování

těchto okolností je zcela zásadní pro řádné posouzení zavinění stěžovatele i materiální společenské škodlivosti jeho jednání. A to tím spíš, že uložený trest zákazu řízení motorových vozidel zásadním způsobem zasahuje do poměrů stěžovatele, neboť mu prakticky znemožňuje oddlužení.

[7] Krajský soud dle názoru stěžovatele dospěl k nesprávnému závěru i v rámci posouzení návrhu na upuštění od potrestání a nezohlednil relevantní skutkové okolnosti vymezené v žalobě. Měl vzít v úvahu i to, že od spáchání přestupku již uplynuly téměř tři roky, přičemž délku řízení nezavinil stěžovatel. Setrvání na zákazu řízení motorových vozidel po takto dlouhé době je vzhledem ke smyslu a účelu této sankce zjevně nepřiměřené.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření pouze stručně uvedl, že považuje kasační stížnost za nedůvodnou, a odkázal na odůvodnění dosud vydaných rozhodnutí.

[9] Usnesením ze dne 31. srpna 2021 č. j. 6 As 245/2021 - 23 přiznal Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[10] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. V této věci před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud proto nejprve posoudil přijatelnost kasační stížnosti.

[11] Kritéria přijatelnosti vymezil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 26. dubna 2006 č. j. 1 Azs 16/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, tak, že přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud proto vymezil čtyři typy případů, kdy bude kasační stížnost, na kterou dopadá § 104a s. ř. s., přijatelná: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které jsou dosavadní judikatuře řešeny rozdílně, (3) je potřeba učinit tzv. judikatorní odklon, nebo (4) krajský soud se v napadeném rozhodnutí dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz též usnesení ze dne 16. června 2021 č. j. 9 Azs 83/2021 - 28).

[12] První okruh námitek, jimiž stěžovatel zpochybňuje skutkové závěry žalovaného o příčině dopravní nehody, přijatelnost kasační stížnosti založit nemůže. Tyto námitky již podrobně vypořádal krajský soud. Stěžovatel netvrdí, že by se krajský soud dopustil zásadního pochybení, pouze opakuje již uplatněnou argumentaci a domáhá se jejího opětovného posouzení ze strany Nejvyššího správního soudu. Přitom i v řízeních, na která nedopadá § 104a s. ř. s., Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že jeho intervence ve vztahu ke skutkovým otázkám je výjimečná (například rozsudky ze dne 1. března 2017 č. j. 6 As 256/2016 - 79, bod 21, ze dne 30. května 2018 č. j. 6 Afs 94/2018 - 52, bod 25, ze dne 20. prosince 2018 č. j. 6 Afs 283/2018 - 39, bod 9, a 6 Afs 306/2018 - 40, bod 13, či ze dne 13. února 2019 č. j. 6 Afs 354/2018 - 23, bod 9). Lze též zmínit, že správní orgán nemá v řízení o přestupku povinnost domýšlet za obviněného všechny myslitelné varianty skutkového děje a vypořádat se s nimi, postačí, když odpovědnost za přestupek dovodí mimo rozumnou pochybnost (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2014 č. j. 5 As 126/2011 - 68, č. 3014/2014 Sb. NSS). Obviněný z přestupku má samozřejmě právo zůstat v přestupkovém řízení pasivní a své výhrady proti rozhodnutí o přestupku uplatnit až ve správní žalobě (usnesení rozšířeného senátu ze dne 2. května 2017 č. j. 10 As 24/2015 - 71, č. 3577/2017 Sb. NSS), v soudním řízení správním se však uplatní zásada projednací, což znamená, že stěžovatel byl povinen konkrétně tvrdit, jak (jinak, než jak dovodil žalovaný) k dopravní nehodě došlo, a toto své tvrzení prokázat (například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. října 2013 č. j. 5 Afs 46/2013 - 28, ze dne 2. listopadu 2016 č. j. 6 As 107/2016 - 52 a ze dne 7. srpna 2019 č. j. 6 As 115/2019 - 28). Stěžovatel však v žalobě uváděl pouze to, že dopravní nehoda mohla mít i jinou příčinu než mikrospánek (který sám zmiňoval ve správním řízení), aniž by ji specifikoval. S takovou argumentací nemohl být úspěšný.

[13] Ani druhá část kasační stížnosti podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Odpovědností za přestupek spočívající v řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění ve vazbě na doručení exekučního příkazu k pozastavení řidičského oprávnění tzv. fikcí podle § 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád [ve spojení s § 55b odst. 1 zákona č. 120/2002 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)], se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 19. září 2019 č. j. 6 As 95/2019 - 36, na který přílehavě odkazoval krajský soud i žalovaný. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku konstatoval, že občanský soudní řád nevylučuje náhradní doručení exekučního příkazu. Proto „platí, že účastník řízení, který si zásilku dne, kdy nastala fikce doručení, nevyzvedl, byl s jejím obsahem seznámen dnem, kdy fikce doručení nastala, a to bez ohledu na skutečnost, zda byl s jejím obsahem reálně seznámen či nikoli.“ Je totiž „na odpovědnosti každé osoby, aby ve svém vlastním zájmu zajistila, že jí na takto určenou adresu bude možno doručovat a že si doručované písemnosti bude přebírat (shodně k tomu srovnej náleze Ústavního soudu ze dne 11. června 2013 ve věci sp. zn. III. ÚS 272/13). Jinak by se totiž vystavila riziku, že se její nečinnost negativním způsobem promítne do výsledku vedeného řízení, jak k tomu došlo i v nyní posuzované věci. Shora citovaná právní úprava tak akcentuje odpovědnost účastníka řízení za to, aby si zajistil přebírání písemností na evidované adrese, resp. aby označil a nahlásil jinou kontaktní adresu pro doručování, neboť v opačném případě se vystavuje rizikům spojeným s nastalou fikcí doručení jdoucím plně k jeho tíži.“ Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že i v případě, že je exekuční příkaz doručen fikcí, jedná řidič, který i přes pozastavení řidičského oprávnění řídí motorové vozidlo, v nevědomé nedbalosti, neboť ke svým osobním

pokračování

záležitostí přistupoval s liknavostí a s určitou mírou nedbalosti. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. března 2012 č. j. 1 As 22/2012 - 55, „právě skutečnost, že se vlivem své nedostatečné opatrnosti s tímto rozhodnutím nemohl fakticky seznámit, ačkoli by při zachování obecně uznávané míry opatrnosti měl, může vést k závěru o nevědomé nedbalosti při spáchání přestupku.“.

[14] K této otázce tedy existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu a senát neshledal dostatečně silné argumenty, aby ji např. cestou aktivace rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu překonal.

[15] Námitky stěžovatele ve vztahu k eventuálně navrhované moderaci správního trestu podle § 78 odst. 2 s. ř. s. jsou velmi obecné a rovněž je nelze považovat za přijatelné. Stěžovatel namítal, že krajský soud nezohlednil všechny okolnosti uvedené v žalobě, avšak nekonkretizoval je a nerozvedl, z jakého důvodu má být uložený správní trest *zjevně* nepřiměřeným. Závěr, že správní trest uložený při spodní hranici (pokuta), respektive na samé spodní hranici (zákaz řízení motorových vozidel) zákonné sazby považuje za přiměřený, krajský soud řádně odůvodnil. Nejvyšší správní soud též připomíná, že ve vztahu k moderační pravomoci krajského soudu dle § 78 odst. 2 s. ř. s. je limitován na posouzení, zda nedošlo k překročení mezí soudní diskrece či k jejímu zneužití (srov. rozsudek ze dne 19. prosince 2013 č. j. 2 As 130/2012 - 20, č. 2992/2014 Sb. NSS), což v projednávané věci nenastalo. Upuštění od potrestání ve vazbě na dobu, která uplynula od spáchání přestupku, se stěžovatel v řízení před krajským soudem nedomáhal, tato námitka tudíž není v řízení o kasační stížnosti vůbec přípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na kasační námitky. Nejvyšší správní soud rovněž nezjistil, že by krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. výše citované usnesení č. j. 9 Azs 83/2021 - 28). Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. dubna 2022

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu

